

Kisebbségekért Díj, 2011

A Magyar Országgyűlés Vadásztermében, 2011. december 16-án, **Dr. Navracsics Tibor** miniszterelnök-helyettes, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium minisztere, Szászfalvi László államtitkár és dr. Latorcai Csaba helyettes államtitkár, Balog Zoltán államtitkár, valamint diplomáciai testületek és vendégek jelenlétében átadta a Kisebbségekért Díj Hazai Kisebbségekért Tagozata Díját és elmondta ünnepi beszédét:



A Kisebbségekért Díj Hazai Kisebbségekért Tagozata elismerésben a magyarországi nemzetiségek érdekében a kisebbségi közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződés területén példaértékű tevékenységet végző személyek, szervezetek és kisebbségi önkormányzatok részesülhetnek. Ismét ünnepet ülünk. Ilyenkor megbecsülésünket is kifejezzük azok iránt, akik színesebbé teszik az életünket, kultúránkat, hétköznapijainkat, és így erősebbé is teszik a közösségünket.

Magyarország a sokszínűség mintája lehet, hiszen itt nemzetiségek évszázadok óta békében, gyarapodva élnek egymás mellett. Évszázadok óta természetes a többnyelvűség, hogy megérthessék, megértessék egymást az emberek. Volt néhány év, ami tragikus volt és sok konfliktust hozott, de mi hiszünk abban, hogy Közép-Európa nemzetei és nemzetiségei a békés együttélésre vannak ítélve. Csak akkor van jövőnk, ha Közép-Európát ismét, mindig és állandóan a békés együttélés térségének tudjuk megtartani.

Amikor az elismeréseket átadjuk, egy-egy nemzetiség kimagasló képviselőjét jutalmazzuk. Az ő tevékenységük jelképpé, mintává válik, amely azt mutatja a közösségnek, hogy megéri tanulni, megéri tehetségesnek lenni, hiszen ebben az országban van jövője ezeknek az embereknek. De ez egyúttal az egész nemzet számára is elismerés, hiszen azt jelenti, hogy együtt tudunk erős, gyarapodó nemzet lenni.

Az elismerést kapták:

Balogh István Szilveszter

Újságíró, szerkesztő, roma közéleti ember. 1996-ban gyakornokként kezdett a közzségi rádióban és -televízióban. Létrehozója volt a Ráció C nevű kisebbségi médiumnak, ahol öt évig, mint főmunkatárs, politikai, közéleti, kulturális műsorokat készített. 2005 óta az ECHO TV szerkesztő-riportere, 2000-nél több riport fűződik a nevéhez a híradóban és magazinműsorokban. Megalapította és vezeti a Nyitás Klub Egyesületet. Hisz a civil szervezetek, helyi közösségek erejében és együttműködésében. Éppen ezért, egyesületi elnökként és számos társadalmi szervezet kapcsolattartójaként a budapesti roma fiatalok érdekeit képviseli. 2010-ben képviselői mandátumot szerzett a főváros VIII. kerülete önkormányzatában.

Megválasztása után így nyilatkozott: „Józsefvárosban felállítok egy sátrat, amely sátor erkölccsel és a bizalom szegével van kifestve. Ebbe a sátorba bárki bejöhet, aki szimpatizál azzal, hogy itt előremozdulás legyen”. A cigányság társadalmi felzárkóztatása,

polgárosodása, a kulturális autonómia meg a fiatal generáció felkarolása érdekében munkálkodik. Elhivatott emberként nem problémát, hanem kihívást lát mindabban, ami számára feladatként adatik.

Közössége számára is példamutató mindaz, amit és ahogy eddig a médiában és a kisebbségi közéletben teljesített. Ezért ajánlotta a munkahelye, s ezt értékelte az adományozó 2011-ben a Kisebbségekért Díjjal.

Bogdán Piroska

1957-ben született Tényőn. A rendszerváltozás után csírázó cigány önszerveződés egyik oszlopos tagja lett. Győr-Moson-Sopron megye és Győr városa első cigány érdekvédelmi szervezetének a létrehozásánál is bábáskodott. 1990-ben a Magyarországi Roma Parlament alapító ügyvivője volt, 1992-től pedig tagja lett a megyei önkormányzat nemzetiségi bizottságának. 1994-től nyolc évig a győri városi roma ki-



A kitüntettek csoportja a Parlament Vadász Termében

Bajtai László felvételei

sebbségi önkormányzatban is tevékenykedett. 2005-ben megalakította a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesületet, amely a megyei kisebbségi önkormányzatok közül a legeredményesebb jelölő szervezetté vált. Bogdán Piroska 2006-2010 között így a megyei közgyűlés munkájában is részt vehetett, 2011 elejétől pedig területi kisebbségi önkormányzati elnök, országos önkormányzati képviselő.

A Kisebbségekért Díjjal a nőként is az első sorba tartozó cigánypolitikusi, a kulturális autonómiaért, a művészetekért, a tehetséggondozásért és a népe szociális felemelkedéséért, társadalmi integrációjáért munkálkodó embert ismeri el a Nemzeti Ügyek Kormány.

Erdei Ferenc

A hazai német kulturális élet kimagasló alakja. 1953-ban született Pécsen, német nemzetiségi családban. Lipcsében szerzett tudományos fokozatot a kultúra elméletéből.

Móron él és dolgozik. Különböző beosztások után eljutott a Városi Művelődési Központ, majd a Közművelődési Szervező Iroda igazgatói beosztásáig. A német nemzetiségi néptánc-fúvószenekari, helytör-

téti és olvasómozgalom egyik motorja. A nemzeti-ségi érdekképviselő helyi, területi és országos szintjén évtizedek óta tevékenykedik, nyolc évig a Fejér megyei német önkormányzati szövetség elnöke volt. Az Országos Német Önkormányzatnak a kezdetektől az elmúlt évig az alelnöki tisztét is betöltötte. Az anyaországgal kiépített különböző szintű kapcsolatokban tevékenyen részt vesz. Hat helytörténeti kiadványt fordított német illetve magyar nyelvre, rendszeresen publikál a Neue Zeitung hetilapban.

A kitüntetéssel az adományozó a hazai németiség önazonosság-tudatának, a nemzetiségi kultúrának, a magyar-német hídépítésnek az érdekében kifejtett sokoldalú munkásságát ismeri el.

Gergely Dezső

Hetvenkilenc esztendővel ezelőtt, a fővárosban született, de édesapja vasutas foglalkozása révén az ország sok táján tölthette a gyermekkorát. 1956-ban szentelték római katolikus lelképásztorrá. Szociális érzékenysége kezdettől fogva megmutatkozott: mindig az elesetteken igyekezett segíteni. Másfél évtizedes szolgálat után úgy döntött, hogy családot alapít, így fel kellett hagynia a papi hivatással. Izbégi pa-

rókiáját először könyvtárosi, majd mentálhigiénés, szociális munkával cserélte fel.

Az Amari Sunto Marija Cigánymissziós Alapítvány, a Budapesti Cigány Misszió vezetője. A '90-es években az egyház önálló lelkipásztori kisegítővé nevezte ki, ami ismét csaknem teljes jogú papságot jelent. Cigánypasztorációs, családsegítő munkáját a fővárosban és Monoron a Híd családsegítő szolgálat keretében végzi. Az erzsébetvárosi Rózsák tere plébániatemplomában a cigány hívei a „rasaj” nevet ragasztották rá, ami a cigányok papját jelenti – s ezt büszkén viseli. Személyesen átélte, egy életre emlékeztető élményt szerzett a cigány katolikusoknak, amikor néhány éve zarándoklatot szervezett számukra a Szentatyához Rómába, ahonnan személyre szabott pápai áldással térhettek haza.

A cigány népnek vissza kell adni az emberi méltóságukba vetett hitet és a hagyományaikat beépíteni a keresztény gyakorlatukba – vallja. Több évtizedes cigánymissziós tevékenységét ismeri el a kormány, amikor a Jezsuita Rendtartomány ajánlására Gergely Dezső szociális munkást Kisebbségekért Díjjal tünteti ki.

Dr. Issekutz Sarolta

Erdélyi magyarörmény család sarja, akinek az édesapja még a bukaresti parlamentben védte képviselőként a nemzetiségi jogokat. Ügyvédi munkája mellett az 1993. évi kisebbségi törvény hatályba lépése óta részt vesz a hazai örmény önszerveződésben. 1996-ban létrehozta a Fővárosi Örmény Klubot, a következő évben pedig az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet, amelyeknek máig az élén áll. A két egyesület havi rendszerességgel füzetsorozatot ad ki, honlapot működtet, Erdélyi Örmény Múzeum címmel pedig könyvsorozatot indított, amely ma már a 16. kötetnél tart. Több ciklus óta kerületi és fővárosi önkormányzati elnök.

1998-ban sikeres jogi eljárás révén visszaszerezte közösségének az egyházbitorló csoporttól a budai örmény katolikus templomot, múzeumot és lelkészséget. Örmény díjat alapított, identitásörző kulturális rendezvényeket, nemzetközi konferenciákat szervez, ápolja a kapcsolatokat az erdélyi, a délvidéki és a nyugat-európai örménységgel. 2005-ben 28 tagú küldöttséget utaztatott az őshazába, Jerevánba, hogy bemutathassák a hazai magyarörmények szellemi és tárgyi örökségét.

Dr. Issekutz Saroltát 2007-ben a Pro Cultura Minoritatum Hungariae szakmai díjjal tüntették ki.

Jantra Bolgár Néptáncegyüttes

A 15 éves jubileumát ünneplő csoport kimagasló szerepet játszik a hazai bolgárság identitásörzésében. Nemcsak kutatja és autentikusan színpadra állítja valamennyi bolgár néprajzi régió folklór-kincseit,

hanem tánctáborokat szervez, anyaországi továbbképzéseken vesz részt, utánpótlást nevel, szerepel a Malko Teatro bolgár színház és mindkét ország állami népi együttesének a produkcióiban.

Tagjai 15-30 év közötti fiatalok, Szalay Anna és dr. Muszev Dancso művészeti vezetése alatt. Koreográfusai, zenészei között bulgáriai szakemberek is megtalálhatók. Itthon számos bolgár és nem bolgár nemzetiségi rendezvényen, emellett a világ számos országában fellépve öregbítették a magyarországi bolgár nemzetiség és az őket befogadó többségi nemzet hírnevét. Legnagyobb sikerükként Palma de Mallorcán a Nemzetközi Néptánc Világfesztiválon, 2005-ben 2. helyezést értek el. Nem véletlen, hogy ez után az anyaországban kapott kiváló minősítésük arra is feljogosítja őket, hogy egyetlen határon túli együttesként, Bulgáriát is képviselhetik az UNESCO nemzetközi fesztiváljain.

Ezt a kimagasló, tiszteletre méltó tevékenységet ismeri el Miniszterelnök Úr, amikor a Jantra Néptáncegyüttest Kisebbségekért Díjban részesíti.

Magyarországi Szerb Színház

Bár a hivatásos szerb színjátszásnak közel két évszázados hagyománya van hazánkban, mégis csak 1991-ben alakult meg a Magyarországi Szerb Színház csírája Pomázon. A négy év múlva intézménnyé vált társulat az elmúlt két évtizedben nem csak itthon, hanem az anyaországban és a térség más szerbek lakta vidékein is bebizonyította a tehetségét, életrevalóságát.

Számos produkciója új műfajokat – passiójáték, musical – honosított meg, művészei rendszeresen fellépnek a hazai szerbség legkülönbözőbb rendezvényein. Repertoárjukon szerb és magyar nyelvű előadások egyaránt szerepelnek, sőt a Malko Teatro bolgár színházzal közös darabot is tartanak műsoron.

Nagy sikerrel vesznek részt a magyarországi nemzetiségi teátrumok találkozóin, számos díjat is nyertek, de számon tartja őket a szerbiai színházművészet is. Anyaországi művészekkel közösen is lépnek föl, kapcsolatokat ápolnak az ottani kulturális, tudományos, oktatásügyi, humanitárius szervezetekkel, önkormányzatokkal.

A színház egyik alapítója, több mint másfél évtizede az igazgatója és vezető színésze Rusz Milán, aki ebben az évben a Magyar Köztársaság Lovagkeresztje kitüntetésben részesült. Ezúttal a húsz éves társulat egészének a kimagasló munkáját ismeri el a kormányzat.

Oroján István

1947-ben született battonyai román-szerb családban. Képzőművészeti tudását Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola román-rajz szakán alapozta meg, mestere Vinkler László volt. Gyulán telepedett

le, sok éven keresztül tanította rajzra a román gimnázium diákjait. Dolgozott a hazai román közösség hetilapjánál is, öt évig a szerkesztőségét is vezette. Húsz éve alapítója és mai is meghatározó szervezője a gyulai Pro Musica Kórusnak, tagja a Magyarországi Románok Kulturális Szövetsége elnökségének.

Alkotóművészként a nonfiguratív, elvont geometrikus elemekből építkező táblaképek, pasztellek, grafikák és fából-fémről kivitelezett kispasztikák készítőjeként tartják számon. Európai felkészültségű és kvalitású képzőművész, akinek a műveit önálló és közös kiállításokon nemcsak itthon, hanem Romániában, Párizsban, Rómában, Velencében, Zürichben meg a Felvidéken mutatták be. Itthon és az anyaországban több művészeti társaság, szövetség tudhatja a tagjai között, díjai is a határ mindkét oldaláról érkeztek.

Modernsége ellenére méltatói felfedezték rusztikus pasztikáiban az archaikus, a profán és az organikus szemléletet, a népi tárgykultúrára utaló sommás, ritmikus és mitikus megoldásokat. Figyelmes, segítőkész, nemes egyéniség, akit a szolgálat küldetstudata vezérel.

Az elmondott teljesítmények együttesen alapozták meg a döntést, miszerint e jeles napon miniszterelnöki Kisebbségért Díjban részesülhet.

Pató Gabriella Selam

1975-ben született a fővárosban. Viszonylag fiatal kora ellenére figyelemreméltó munkásságot tudhat maga mögött a hazai cigány közéletben.

Már huszonegy évesen a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság lapjának, a Közös Út – Kethano Dromnak a munkatársa, később olvasószerkesztője máig. A MÚOSZ cigány szakosztályában rendes tag. 2001-ben főszerkesztőként megindítja az Újjászületés című folyóiratát a népek közötti vallási és kulturális szakadékok oldására. További organumokat is szerkeszt, így az ökumenikus lelkiségi Glóriát, a művészeti Szárnyaló Képzetet, a Kristályt és Délibábot.

Verseket, vallásfilozófiai esszéket, regényeket ír, köteteket szerkeszt, képzőművészként kiállításai vannak, előadásokat tart, oktatója a Génusz tanár-továbbképző programnak, rendezvényeket, nemzetközi konferenciákat szervez. Megtanult lovári nyelven, meséket és egyéb szövegeket fordít. Kapcsolatokat tart szerbiai és szlovákiai cigány alkotókkal, kutatókkal. Fontosnak érzi, hogy miközben foglalkozik a romák hiedelemvilágával és a keresztény vallásfilozófiával, segítsen az egyszerű embereknek, hogy egyaránt magukénak érezzék a saját tradícióikat és a kereszténység tanítását.

Mindezek meggyőzően indokolják, hogy e magas elismerésben részesülhessen.

Petro László

A hazai szlovák pedagógia kimagasló személyisége 1936-ban látta meg a napvilágot a Nógrád megyei Sámsonházán. Tizenhárom évesen az újonnan megalakult budapesti szlovák iskola első tanulói között volt. Itt érettségizett, majd végezte el a tanítóképzőt. Szegeden földrajz-szlovák szakos, később az ELTE BTK-n szlovák-országi oklevelet szerzett.

1961-ben rövid ideig Dabas-Sáriban tanított, ezt követően a budapesti szlovák iskolában kollégiumi, utóbb iskolai igazgatóhelyettes. Az intézmény igazgatói tisztét másfél évtizeden át töltötte be. A ma élő hazai szlovák értelmiség nagy hányadát nevelte, tanítványai ott vannak a nemzetiségi közélet különböző őrhelyein. Megvalósította az Orczy (akkori nevén: Mező Imre) úti épület felújítását, kemény munkával elérte, hogy új iskola épülhessen Angyalföldön.

Nyugdíjas éveiben is kiveszi a részét a tennivalókból, az önkormányzati munkától kezdve az anyanyelvű kórusban való éneklésig. A magyarországi szlovák közösség érdekében kifejtett sokoldalú oktatási, kulturális és közéleti tevékenységét, az egész életművét jutalmazza Orbán Viktor miniszterelnök úr a mai napon Kisebbségért Díjjal.

Szabóné Kármán Judit

Öt diplomás cigányügyi szakember. Az Egészségügyi Főiskola után a Pázmány Péter Tudományegyetem Katolikus Hittudományi Akadémiáját 1989-ben, négy év múlva pedig a Testnevelési Egyetem mentálhigiéné szakát végezte el. 2004-ben a Pécsi Tudományegyetem bölcsészkarán romológus lett, ugyanitt befejezve a doktori iskolát, 2009-ben nyerte el a PhD fokozatot.

Dolgozott védőnőként, családterapeutaként, és számos egyetemen, főiskolán óraadó tanárként. Négy év óta a szakmai vezetője a Jezsuita Rend Cigánypasztorációs Műhelyének, ugyanitt szak-kollégiumi tanulmányi tanácsstag, emellett kurátora a cigányság felemelkedéséért dolgozó Szent Erzsébet Segítő Alapítványnak. A *Családgondozás – krízisprevenció* című tankönyvéért Felsőfokon az Egészségért Nívódíjban részesült. Számos egyetemi kiadvány, konferenciakötet, tanulmány és cikk szerzője és lektora.

Vallja, hogy *„még soha – közös történelmünk hatszáz éve során – nem volt ennyire elodázhatatlanul fontos a nemzet egészének sorsa, jövője szempontjából a 'kiegyezés', újfajta diskurzus kialakítása cigányok és nem cigányok között, s a cigányság helyzetének rendezése”*.

Nos, Kármán Juditnál többet aligha tettek az említett diskurzus érdekében, ezért részesül most magas állami elismerésben.

dr. Székely András Bertalan összeállítása

A „Kisebbségekért Díj” átadását követően nemzetiségi kulturális műsor következett:



Kreisz László, Taksony polgármestere, a helyi hagyományőrző német együttes vezetője

Sutyinszky Beáta fuvolaművész, a Váci Zeneművészeti Szakközépiskola tanára, magyarországi alföldi szlovák népdal-variációkat mutatott be

Bajtai László felvételei



Szajkó Géza a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus hegedű szakán tanul, ahol Szenthelyi Miklós a tanára



Angelidisz Vaszilisz, Zeys és a Fengari Táncegyüttes két tagja, Szeltner László és Nikatisz Szofoklész



Török Tilla hegedűművész szerb balladát adott elő román népi hegedűdallammal, valamint adventi dalokat énekelt



Steiner Márkó főiskolás, horvát dalokat adott elő